

Helse- og omsorgsdepartementet
Petter Øgar
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 20/36292-2
Saksbehandler: Thorstein Ouren
Dato: 14.09.2020

Unntatt offl. § 15 1. ledd
offentlighet:

Oppdrag 170 til HelseDirektoratet om ressursbruk TISK

Vi viser til oppdrag 170 med frist tirsdag 15. september kl. 14.00.

Oppdraget lyder:

Kommuner med store utbrudd av covid-19 har opplevd en krevende ressursituasjon når de skal gjennomføre TISK-arbeidet og stenge ned ulike virksomheter i kommunen. Regjeringen har signalisert at den ønsker å kompensere ekstrautgiftene kommunene har hatt i dette TISK-arbeidet. Det er derfor behov for å beregne ekstrakostnader TISK-arbeidet i forbindelse med utbrudd av en viss størrelse har medført (kronebeløp). HelseDirektoratet gis følgende oppdrag:

- *Gi en definisjon på/kriterier på hva som med rimelighet kan kalles et stort covid-19-utbrudd.*
- *Med utgangspunkt i denne definisjonen/disse kriteriene gi en opplisting av hvilke kommuner som har hatt store utbrudd og gi et anslag på hvilke ekstrakostnader de store utbruddene vi har hatt til nå har påført de aktuelle kommunene.*

I brev fra KMD og HOD til landets ordfører av 4.9 beskrives et eget løp for dekning av forventede merkostnader til TISK-arbeidet. En egen arbeidsgruppe i regi av KMD skal legge fram beregninger i oktober. Oppdrag 170 omhandler derfor beregning av særskilt kompensasjon til kommuner som har hatt store ekstrautgifter som følge av lokale virusutbrudd.

Konklusjon:

- Hvor ressurskrevende håndteringen av et utbrudd er avhenger av langt flere faktorer enn bare antall smittede.
- Små kommuner vil naturlig nok ha mindre kapasitet enn store kommuner, slik at hva som vil vurderes som et stort utbrudd henger nært sammen med kommunens størrelse.
- Det er på bakgrunn av det overnevnte ikke mulig å gi en bestemt definisjon av hva et ressurskrevende utbrudd er. Vi foreslår heller at dette vurderes i etterkant basert på en begrunnet søknad om kompensasjon basert på noen faste elementer
- I tillegg gjøres en helhetsvurdering basert på andre, relevante forhold (for eksempel behov for å innleie av ekstra personell, overtidsbelastning, teknisk assistanse, tolketjenester, transportbehov for pasienter og prøver, andre forhold som har vanskeliggjort smitteoppsporingsarbeidet mv.).

HelseDirektoratet

Avdeling kommunale helse- og omsorgstjenester
Thorstein Ouren

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20
Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

- Basert på grove anslag så har aktuelle kommunene som har/har hatt store smitteutbrudd en samlet merkostnad for smittesporing på 9,9 mill. kroner og merkostnader for testing på totalt 12,8 mill. kroner. Tallene vil være beheftet med stor usikkerhet. Eksempelvis har vi fått tall fra Bergen kommunene som antyder en kostnad på 5 mill. kroner per uke i ekstrakostnader. Forutsetningene for dette anslaget er ikke kvalitetssikret.

Saken er forelagt FHI, som gir følgende tilbakemelding (hele FHIs innspill ligger vedlagt dette brevet):

Hovedpunkter:

- *Det bør sikres midler til å bygge kapasitet for beredskap mot covid-19 inklusive testing, overvåking og håndtering av utbrudd i alle kommuner, tillitsskapende arbeid, kommunikasjon og tolkning.*
- *Det bør sikres at responsen er skalerbar, f.eks. ved at det oppmuntres til samarbeid på tvers av kommunegrenser*
- *Kompensasjon for håndtering av utbrudd som allerede er håndtert foreslås løst etter søknad. Det er krevende å skulle gi eksakte grenseverdier eller kriterier for slik kompensasjon ettersom mange både kvantitative og kvalitative forhold vi avgjøre hvor krevende responsen er. Det er imidlertid viktig at bekymringer rundt kommuneøkonomi ikke er begrensende for kommunenes respons ved utbrudd.*
- *Økonomiske insentiver kan virke mot sin hensikt, f.eks. ved å insentivere mer omfattende tiltak enn nødvendig*

Det er sentralt i strategien at kommunene har en beredskap for å kunne teste, isolere, smittesporing og karantener personer som smittes i kommunen. I tillegg må sikres at det også er kapasitet for andre deler av beredskapsarbeidet som f.eks. tillitsskapende arbeid, kommunikasjon og tolkning. Jo bedre forberedt kommunene er, dess bedre rustet er de til å oppdage og håndtere utbrudd raskt. Det er viktig at kommunene bygger opp denne beredskapen uten at kommunens økonomi er til hinder for dette. Det må derfor vurderes om det vil være hensiktsmessig å tildele øremerkede midler til kommunene til å styrke testing, smittesporing og overvåkingssystemer slik at de er best mulig rustet til å oppdage og håndtere utbrudd ved utstrakt testing og smittesporing for i størst mulig grad å forebygge større utbrudd. Samtidig ser vi at økonomien kan være til hinder for raskt å skalere opp responsen slik at kommunene får utvidet kapasitet for testing og sporing ved utbrudd. En plan for kompensasjon for store ekstrakostnader knyttet til håndtering av utbrudd kan derfor være hensiktsmessig for å redusere risiko for at utbruddet kommer ut av kontroll.

Vurderinger rundt ressurser knyttet til utbruddshåndteringen

Hvor ressurskrevende håndteringen av et utbrudd er avhenger av langt flere faktorer enn bare antall smittede:

- *I hvilken setting utbruddet skjer vil bety mye for antall nærkontakter, og hvor vanskelig det er å få fatt i nærkontaktene. Noen utbrudd vil kunne være store i antall tilfeller, men skje i et avgrenset miljø som letter smittesporingen. Andre utbrudd kan være mindre i antall tilfeller, men det kan være svært mange nærkontakter, og dårlig oversikt over disse, typisk i utbrudd blant unge voksne med store kontaktnett*

- Noen utbrudd vil kreve ekstra ressurser knyttet til språk, tolketjeneste, kulturforståelse og kommunikasjon
- Hvilke tiltak kommunene beslutter å iverksette og hvordan kommunen i en tidlig fase oppfatter utbruddet vil også ha betydning.
- Andre forhold enn selve utbruddet har betydning for omfanget av smittesporingen. For eksempel har begrenset test-kapasitet på lab-siden gjort enkelte utbrudd krevende å håndtere selv om antall tilfeller ender med å bli relativt få.
- Forhold ved kommunen:
  - Små kommuner vil naturlig nok ha mindre kapasitet enn store kommuner, slik at hva som vil vurderes som et stort utbrudd henger nært sammen med kommunens størrelse.
  - kommunenes erfaring og eksisterende beredskap vil ha betydning for hvor mye ressurser man trenger.
  - Kompensasjon

Det er på bakgrunn av det overnevnte ikke mulig å gi en bestemt definisjon av hva et ressurskrevende utbrudd er. Vi foreslår heller at dette vurderes i etterkant basert på en begrunnet søknad om kompensasjon som beskriver

- Antall smittede
- Antall nærkontakter definert i hht FHIs definisjoner, herunder antall nærkontakter som trenger tilbud om oppholdssted for karantene og/eller isolasjon
- Antall testede i forbindelse med smittesporingen
- Varighet av utbruddet
- Merbelastning i kommunen knyttet til testing, sporing og annet arbeid med å håndtere utbruddet & rådgivning, kommunikasjon, oppfølging av smittede og kontakter mv

I tillegg gjøres en helhetsvurdering basert på andre, relevante forhold (for eksempel behov for å innleie av ekstra personell, overtidsbelastning, teknisk assistanse, tolketjenester, transportbehov for pasienter og prøver, andre forhold som har vanskeliggjort smitteoppsporingsarbeidet mv.) Alle disse må vurderes opp mot kommunens størrelse. Kommunene bør etterskuddsvis kunne søke om kompensasjon basert på en redegjørelse av overnevnte forhold.

Omfang smitteutbrudd

FHI har i sin leveranse laget en oversikt over kommunene som vurderes å ha hatt store utbrudd siden juni. Det medfølger og en oversikt over antall positive prøver i disse kommunene. Disse er gjengitt i tabell 1 under.

Tabell 1: Antall positive tester i kommuner med store utbrudd.

Område	Antall positive svar
Bergen	400
Oslo	1350
Oslo (Vestre Aker)	53
Fredrikstad/Sarpsborg/Indre	265

Østfold	
MS Roald Amundsen	70
Lillehammer	25
Vestvågøy	23
Indre Østfold (Askim)	100
Haugesund/Sveio/Askøy	25
Lillestrøm	40

*Oslo har hatt en gradvis økning av tilfeller siden 1. august og deretter en utflating på et høyere nivå med 30-35 nye tilfeller per dag. For Oslo kommune har vi laget et anslag på 30 positive tester per dag over en periode på 45 dager.

Vi har ikke eksakte tall på økning i testing som følger av utbruddene og vi har derfor anslått en økning i testing ved å anta at kommunene går fra å teste 1,5% av innbyggerne til 5% av innbyggerne i kommunene med store utbrudd. Vi har beregnet for kommunene i tabellen fra FHI. Innbyggertall for kommunene er hentet fra SSB. For MS Roald Amundsen er antall positive tester summert med antall kontakter benyttet.

Tabell 2: En antatt økning i testing i kommunene

Område	Innbyggere	1,5% testing	5% testing	Antatt økning i testing
Bergen	284 208	4 263	14 210	9 947
Oslo	694 657	10 420	34 733	24 313
Fredrikstad	82 376	1 236	4 119	2 883
Sarpsborg	56 860	853	2 843	1 990
Indre Østfold	44 863	673	2 243	1 570
MS Roald Amundsen		-	-	370
Lillehammer	28 342	425	1 417	992
Vestvågøy	11 459	172	573	401
Haugesund	37 308	560	1 865	1 306
Sveio	5 754	86	288	201
Askøy	29 578	444	1 479	1 035
Lillestrøm	86 070	1 291	4 304	3 012

Merkostnader ved de store utbruddene

Anslagene for merkostnader knyttet til testing og smittesporing ved store utbrudd er følgende:

Tabell 3: Enhetskostnader/inntekter ved testing og smittesporing

Enhetskostnad testing ved middels utnyttelsesgrad	kr 267
Inntekt test (takst 701a)	kr - 60
Enhetskostnad smittesporing per positive test	kr 4 200

For å få et anslag på merkostnadene som følger av de store utbruddene har vi benyttet enhetskostnadene beregnet over og multiplisert de med volumene fra FHI på positive tester og

anslagene på økning i testing. Dette gir et anslag på merkostnadene som følger. Flere av kommunene har i tillegg beregnet merkostnadene basert på faktiske kostnader i sin kommune. Disse beregningene er vist under avsnittet "Innspill fra kommunene".

Tabell 4: Merkostnader smittesporing fordelt på kommuner

Område	Antall positive svar	Merkostnader smittesporing
Bergen	400	1 680 000
Oslo	1350	5 670 000
Oslo (Vestre Aker)	53	222 600
Fredrikstad/Sarpsborg/Indre Østfold	265	1 113 000
MS Roald Amundsen	70	294 000
Lillehammer	25	105 000
Vestvågøy	23	96 600
Indre Østfold (Askim)	100	420 000
Haugesund/Sveio/Askøy	25	105 000
Lillestrøm	40	168 000
Totale kostnader		9 874 200

Tabell 5: Merkostnader testing fordelt på kommuner

Område	Antatt økning i testing	Merkostnader testing
Bergen	9 947	2 655 924
Oslo	24 313	6 491 570
Fredrikstad	2 883	769 804
Sarpsborg	1 990	531 357
Indre Østfold	1 570	419 245
MS Roald Amundsen	370	98 790
Lillehammer	992	264 856
Vestvågøy	401	107 084
Haugesund	1 306	348 643
Sveio	201	53 771
Askøy	1 035	276 406
Lillestrøm	3 012	804 324
Totale kostnader		12 821 774

I tabell 6 under vises et anslag på merinntekter knyttet til økt testing. Kommunene kan benytte takst 701a som tilsvarer en inntekt på 60 kr. Flere kommuner melder at prosessen er for arbeidskrevende og at de ikke benytter takt 701 a. Anslaget under er basert på en antagelse om at volumet er likt for antall tester og antall registrerte takster på 701a.

Tabell 6: Anslag inntekter per kommune

Område	Antatt økning i testing	Merinntekter
Bergen	9 947	596 837
Oslo	24 313	1 458 780
Fredrikstad	2 883	172 990
Sarpsborg	1 990	119 406
Indre Østfold	1 570	94 212
MS Roald Amundsen	370	22 200
Lillehammer	992	59 518
Vestvågøy	401	24 064
Haugesund	1 306	78 347
Sveio	201	12 083
Askøy	1 035	62 114
Lillestrøm	3 012	180 747
Totale inntekter		2 881 298

Testing

Kostnadene knyttet til testing vil hovedsakelig være knyttet til lønn. Det vil i tillegg være noen faste kostnader knyttet til etablering av testlinje, lokaler og IT, samt noen variable kostnader knyttet til testutstyr og smittevernsutstyr. Det er tidligere gjort beregninger i Helsedirektoratet av test-kostnader. Det er store variasjoner effektiviteten knyttet til testene og det er derfor beregnet kostnader per test for ulike utnyttelsesgrad. Ved en lav utnyttelse på 3 tester i timen vil kostnaden per test være 800 kr. Fratrullet inntekten per prøve på 60 kr. gir dette en differanse for kommunen på 740 kr. Tilsvarende er differansen for kommunen ved middels utnyttelse, på 9 tester i timen, på 207 kr. For høy utnyttelse, med 15 tester i timen, er differansen på 160 kr. per test for kommunen.

Tabell 7: kostnader per test avhengig av utnyttelsesgrad

Variable kostnader	Lav utnyttelse	Middel utnyttelse	Høy utnyttelse
Ant prøver per testlinje per time	3	9	15
Ant timer / døgn	16	16	16
Testkapasitet / døgn (16 timer)	48	144	240
Ant prøver per måned (snitt 30 dager)	1 440	4 320	7 200
Totalkostnad per måned	1 152 000	1 152 000	1 152 000
Variable kostnader per prøve	800	267	160
Variable inntekter (=701a) per prøve	60	60	60
Differanse som kan dekkes	740	207	100

Vi har valgt å se bort fra faste kostnader som husleie og etableringskostnader testlinje i beregningen av merkostnader ved store smitteutbrudd. Dette er kostnader som allerede har oppstått og vil trolig ikke øke med økt grad av testing. Ved behov for opprettelse av flere testlinjer eller flere lokaler er kostnadene vist under i tabell 8. Vi har og valgt å ikke inkludere prøvetakingsutstyr i beregningene

ettersom kostnadene knyttet til prøvetakingsutstyr hovedsakelig blir dekket av en annen part enn kommunen. Kostnadene til prøvetakingsutstyr er vist i tabell 9 under om det er ønskelig å inkludere disse kostnadene i beregningene.

Tabell 8: Faste kostnader testing

Faste kostnader		
Etableringskostnad testlinje	kr	200 000
Faste kostnader (transport prøver, husleie etc)	kr	50 000

Tabell 9: Variable kostnader testing

Variable kostnader		
Personell timekost	kr	800
Personell ett døgn, 3 pers x 8 timer x 2 skift x 7 dager	kr	38 400
Prøvetakingsutstyr (glass, børste, smittevernustyr, rekvisita)	kr	60

Smittesporing

Kostnadene knyttet til smittesporing vil hovedsakelig være knyttet til lønn. Oslo kommune beregnet i brev 15.05.2020 kostnadene knyttet til smittesporing for en uke, for et gjennomsnitt på 250 positive tester per dag. Det vil si 1750 positive tester per uke.

Kostnader ved 250 smittede per dag/1750 per uke	7 362 183
Antall smittede	1 750
Kostnader per smittet	4 207

Kostnadene er vist i tabell 12 under. Tabell 12 viser en kostnad på 7,8 millioner kr for smittesporing av 1750 positive tester. Dette gir en kostnad på 4200 kr per positive prøve. Det vil være stor usikkerhet knyttet til kostnadsanslaget, blant annet knyttet til antall nærkontakter, bosted, informasjon om nærkontaktene.

Tabell 10: Kostnader per uke, 1750 positive tester, for Oslo kommune

	Kostnader smittesporing av 250 positive tester per dag
Bydelenes smittevernteam: gjennomsnittlig sykepleiere ell (12 årsverk) og leger (3 årsverk) per bydel	5 362 500
OLV (smitteoppsporing av egne ansatte)	66 667
FSA (etablering, utvikling, lisenser, innleie, ansatte)	895 016
Samfunnsmedisinsk beredskapsvakt (3 årsverk i vaktteam)	280 000
Sykehjemsetaten (daglig oppfølging og vaktjeneste)	410 000
Totalt smitteoppsporing:	7 014 183
Origo (11 årsverk utviklere)	348 000

Total kostnad smitteoppsporing (inkl. utviklere) :

Kostnadene i tabell 12 er faktiske kostnader fra mars og april 2020 i Oslo kommune. Med smittesituasjonen, med ca. 250 nye positive prøver per dag, var det behov for følgende personell til smittesporing:

- Sykepleiere eller tilsvarende personell: 10-12 årsverk pr bydel, det vil si omtrent 170 årsverk totalt. Det var primært personell fra skolehelsetjeneste og helsestasjon, smittevernsykepleier (1 pr bydel), til sammen ca. 10 fysioterapeuter/ergoterapeuter, til sammen ca. 10 sykepleiere fra hjemmetjeneste, 2-3 merkantilt personell (benyttet kun i noen få bydeler). Det ble benyttet en vaktordning med arbeidstid 10-22/12-20
- Leger: 3-4 årsverk pr bydel inkludert bydelsoverlege
  - Fastleger og tidligere bydelsoverleger primært
  - Vaktordning bakvakt
- Samfunnsmedisinsk beredskapsvakt: I tillegg har Helseetaten styrket samfunnsmedisinsk beredskapsvakt til totalt 2-3 årsverk.
- Legevakten og Sykehjemsetaten: har brukt egne ressurser til testing og smittesporing, tilsvarende ca. 10 årsverk.
- Origo utviklere: Kommunen har også brukt vesentlige ressurser på utvikling av it-systemer for å understøtte og effektivisere smitteoppsporingsarbeidet. Disse utgjør ca. 20 årsverk.

Ved spørsmål ta kontakt med Thorstein Ouren, tlf. 46899410 eller Kristine Dahle Bryde-Erichsen, tlf 99169587

Vennlig hilsen

Helga Katharina Haug e.f.
avdelingsdirektør

Thorstein Ouren
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
Helse- og omsorgsdepartementet

Folkehelseinstituttets svar på oppdrag 170 om ressursbruk TISK

Oppdraget

Kommuner med store utbrudd av covid-19 har opplevd en krevende ressursituasjon når de skal gjennomføre TISK-arbeidet og stenge ned ulike virksomheter i kommunen. Regjeringen har signalisert at den ønsker å kompensere ekstrautgiftene kommunene har hatt i dette TISK-arbeidet. Det er derfor behov for å beregne ekstrakostnader TISK-arbeidet i forbindelse med utbrudd av en viss størrelse har medført (kronebeløp). Helsedirektoratet gis følgende oppdrag

- *Gi en definisjon på/kriterier på hva som med rimelighet kan kalles et stort covid-19-utbrudd.*
- *Med utgangspunkt i denne definisjonen/disse kriteriene gi en opplisting av hvilke kommuner som har hatt store utbrudd og gi et anslag på hvilke ekstrakostnader de store utbruddene vi har hatt til nå har påført de aktuelle kommunene.*

Vi beklager den korte fristen, tirsdag 15. september kl. 12.00

Folkehelseinstituttets svar

Hovedpunkter:

- Det bør sikres midler til å bygge kapasitet for beredskap mot covid-19 inklusive testing, overvåking og håndtering av utbrudd i alle kommuner, tillitsskapende arbeid, kommunikasjon og tolkning.
- Det bør sikres at responsen er skalerbar, f.eks. ved at det oppmuntres til samarbeid på tvers av kommunegrenser
- Kompensasjon for håndtering av utbrudd som allerede er håndtert foreslås løst etter søknad. Det er krevende å skulle gi eksakte grenseverdier eller kriterier for slik kompensasjon ettersom mange både kvantitative og kvalitative forhold vi avgjøre hvor krevende responsen er. Det er imidlertid viktig at bekymringer rundt kommuneøkonomi ikke er begrensende for kommunenes respons ved utbrudd.
- Økonomiske insentiver kan virke mot sin hensikt, f.eks. ved å insentivere mer omfattende tiltak enn nødvendig

Det er sentralt i strategien at kommunene har en beredskap for å kunne teste, isolere, smittesporer og karantener personer som smittes i kommunen. I tillegg må sikres at det også er kapasitet for andre deler av beredskapsarbeidet som f.eks. tillitsskapende arbeid, kommunikasjon og tolkning. Jo bedre forberedt kommunene er, dess bedre rustet er de til å oppdage og håndtere utbrudd raskt. Det er viktig at kommunene bygger opp denne beredskapen uten at kommunens økonomi er til hinder for dette. Det må derfor vurderes om det vil være hensiktsmessig å tildele øremerkede midler til kommunene til å styrke testing, smittesporing og overvåkingssystemer slik at de er best mulig rustet til å oppdage og håndtere utbrudd ved utstrakt testing og smittesporing for i størst mulig grad å forebygge større utbrudd.

Samtidig ser vi at økonomien kan være til hinder for raskt å skalere opp responsen slik at kommunene får utvidet kapasitet for testing og sporing ved utbrudd. En plan for kompensasjon for store ekstrakostnader knyttet til håndtering av utbrudd kan derfor være hensiktsmessig for å redusere risiko for at utbruddet kommer ut av kontroll.

Vurderinger av økonomiske virkemidler faller ikke innenfor FHIs ansvarsområde. Instituttet har imidlertid pekt på at det å sikre tilstrekkelige ressurser i kommunene til å kunne håndtere utbrudd er sentralt for å lykkes med nåværende strategi. I dette oppdraget følger noen vurderinger rundt utbruddshåndtering og ressursbehov

Vurderinger rundt ressurser knyttet til utbruddshåndteringen

Hvor ressurskrevende håndteringen av et utbrudd er avhenger av langt flere faktorer enn bare antall smittede:

- I hvilken setting utbruddet skjer vil bety mye for antall nærkontakter, og hvor vanskelig det er å få fatt i nærkontaktene. Noen utbrudd vil kunne være store i antall tilfeller, men skje i et avgrenset miljø som letter smittesporingen. Andre utbrudd kan være mindre i antall tilfeller, men det kan være svært mange nærkontakter, og dårlig oversikt over disse, typisk i utbrudd blant unge voksne med store kontaktnett
- Noen utbrudd vil kreve ekstra ressurser knyttet til språk, tolketjeneste, kulturforståelse og kommunikasjon
- Hvilke tiltak kommunene beslutter å iverksette og hvordan kommunen i en tidlig fase oppfatter utbruddet vil også ha betydning.
- Andre forhold enn selve utbruddet har betydning for omfanget av smittesporingen. For eksempel har begrenset test-kapasitet på lab-siden gjort enkelte utbrudd krevende å håndtere selv om antall tilfeller ender med å bli relativt få.
- Forhold ved kommunen:
  - Små kommuner vil naturlig nok ha mindre kapasitet enn store kommuner, slik at hva som vil vurderes som et stort utbrudd henger nært sammen med kommunens størrelse.
  - kommunenes erfaring og eksisterende beredskap vil ha betydning for hvor mye ressurser man trenger.
  - Kompensasjon

Det er på bakgrunn av det overnevnte ikke mulig å gi en bestemt definisjon av hva et ressurskrevende utbrudd er. Vi foreslår heller at dette vurderes i etterkant basert på en begrunnet søknad om kompensasjon som beskriver

- Antall smittede
- Antall nærkontakter definert i hht FHIs definisjoner, herunder antall nærkontakter som trenger tilbud om oppholdssted for karantene og/eller isolasjon
- Antall testede i forbindelse med smittesporingen
- Varighet av utbruddet
- Merbelastning i kommunen knyttet til testing, sporing og annet arbeid med å håndtere utbruddet & rådgivning, kommunikasjon, oppfølging av smittede og kontakter mv

I tillegg gjøres en helhetsvurdering basert på andre, relevante forhold (for eksempel behov for å innleie av ekstra personell, overtidsbelastning, teknisk assistanse, tolketjenester, transportbehov for pasienter og prøver, andre forhold som har vanskeliggjort smitteoppsporingsarbeidet mv.)

Alle disse må vurderes opp mot kommunens størrelse.

Kommunene bør etterskuddsvis kunne søke om kompensasjon basert på en redegjørelse av overnevnte forhold.

Øremerkede midler til beredskap

Et viktig forhold som bør vurderes i tillegg til den etterskuddsvis kompenseringen og som Folkehelseinstituttet vurderer som vel så viktig, er å gi insentiver eller støtte for å bygge god TISK-kapasitet. Kommuner må gis anledning til å sikre god beredskap og kapasitetsbygging for på den måten sikre gjennomføring av TISK-strategien raskt når utbruddet rammer kommunen. En god beredskap (som medfører kostnader i oppbygningsfasen) vil sannsynligvis føre til en raskere og mer kostnadseffektiv håndtering sammenliknet med kommuner uten tilsvarende beredskap. Ordningen med refusjon må derfor ikke være et insitamant til å vente med å bygge opp beredskap.

Folkehelseinstituttet foreslår derfor at det heller gis øremerkede midler til å bygge opp kapasitet og beredskap for raskt å kunne oppdage og håndtere utbrudd i kommunen.

Kommuner som vurderes å ha hatt store utbrudd

Vi mener det er andre forhold enn bare størrelsen på utbrudd som bør styre kompensasjonsordninger. Utbrudd som omfatter relativt få individer, kan bli svært ressurskrevende å håndtere f eks fordi det er vanskelig smittesporingsarbeid som gjøres. Vi mener det er kommunen selv som bør redegjøre for merarbeidet og belastningen gjennom en søknad om kompensasjon.

I tabellen under er noen av de største utbruddene siden slutten av juni. På grunn av begrenset tid har det ikke vært mulig å ha en nærmere gjennomgang av alle utbruddene. De er ikke vurdert ut fra hvor ressurskrevende de har vært å håndtere, og det kan også være hendelser i en kommune som har krevd mye ressurser å håndtere, men som ikke er inkludert under, jfr. punktene beskrevet over.

U. off iht offentlighetslova §13

Dato	Beskrivelse	Tilfeller og kontakter	Oppfølging
21.08.20	Bergen Utbrudd knyttet til sosiale arrangementer for studenter (fadderuke) ved flere av byens utdanningsinstitusjoner. Bergen har hatt et stabilt antall tilfeller den siste uken med rundt 30 tilfeller daglig etter prøvedato. De fleste av de nye smittede er kjente nærkontakter (2-4 daglig med ukjent smittevei). Utbruddet blant studentene begynner å avta, men flere små nye utbrudd dukker opp i tilknytning til dette, for eksempel ulike kor og utesteder. Bergen opplever store utfordringer i forhold til smittesporing og bemanningssituasjonen. Bergen innførte en del tiltak tirsdag 8.9 som i første rekke gjelder for 10 dager.	Ca 400 tilfeller, hovedsakelig knyttet til studentmiljø, med flere mindre utbrudd. Omfattende smittesporing på grunn av stort kontaktnettverk.	Håndteres lokalt. FHI her i løpende kontakt med smittevernlegen i Bergen.

13.09.20	Oslo Oslo har hatt en gradvis økning av tilfeller siden 1. august og deretter en utflating på et høyere nivå med 30-35 nye tilfeller per dag. Mye av smitte kan knyttes til smitte i mindre grupper og enkelte utbrudd som kommunen og bydelene håndterer. Aktuelle utbrudd i uke 36 er: - Utbrudd i en omsorgsbolig i Nordstrand (50 beboere i egne leiligheter og 29 ansatte med kontakt i den aktuelle perioden, alle testes, foreløpig 4 ansatte positive og 4 beboere positive) - Utbrudd på St Hanshaugen/Frogner knyttet til en høyskole, 21 tilfeller totalt - To mindre utbrudd i Østsjø: 5 tilfeller (familieutbrudd) og 16 tilfeller tilknyttet en omsorgsbolig (5 beboere og 11 ansatte) - Flere elever fra fire ulike klasser og ansatte i karantene på en videregående skole i Gamle Oslo på grunn av noen påvist tilfelle	30-35 tilfeller daglig, noen mindre utbrudd de siste månedene.	Utbruddene håndteres lokalt. FHI har fortløpende kontakt med Oslo kommune.
30.08.20	Fredrikstad/Sarpsborg/Indre Østfold Utbruddet er knyttet til et sjiamuslimsk miljø og involverer et religiøst arrangement med mange deltakere. Styrking av kommunikasjon med det religiøse miljøet og intensivt smittesporingsarbeid og testing pågår.	Så langt i utbruddet er det ca 265 tilfeller fordelt på 6 kommuner.	Håndteres lokalt. FHI bistår kommunelegene med råd og praktisk hjelp (jevnlig møter, dataanalyse og sekvensering av virus)
29.07.20 / 31.07 2020	MS Roald Amundsen Det er registrert 70 personer som kan knyttes til utbruddet på hurtigruten MS Roald Amundsen. Disse fordeler seg på 42 mannskap og 28 passasjerer, hvorav 3 deltok på seilas 1 og 26 på seilas 2. Det siste tilfellet var rapportert 16.08. Alle mannskap fra skipet er nå ut av karantene.	70 tilfeller, ca 300 kontakter i ulike kommuner.	Håndtert av Tromsø kommune. FHI har bistått Tromsø kommune og Hurtigruten i arbeidet, blant annet med smittesporing, og vurderinger og smittevernråd.
13.08.20	Lillehammer Per 30.08 har 25 tilfeller blitt rapportert knyttet til NTG Ishockey, et yngre ishockeylag tilknyttet samme skole og	25 tilfeller. 412 personer fra NTG var i karantene, hvorav 170 var	Håndtert lokalt.

	et håndballag. Tilfellene er bosatt eller folkeregistret i 10 ulike kommuner.	definerte som nærkontakter.	
21.08.20	Vestvågøy Mellom 17. august og 28. august har 23 personer testet positive. En skole var stengt fordi alle lærere er i karantene. To andre skoler og en barnehage var stengt i en dag, men åpnet igjen etter helgen. Cirka 10% av befolkningen er testet og de aller fleste testene kommer ut negative.	23 tilfeller.	Håndtert lokalt. FHI bistår med råd.
05.08.20	Indre Østfold (Askim) Per 21. august hadde ca. 100 personer fra Indre Østfold testet positivt for covid-19 i utbruddet i august. Det har vært en gradvis nedgang i nye tilfeller og mesteparten av de nyere tilfellene var blant kjente nærkontakter.	Ca 100 tilfeller, mange kontakter testet.	Håndtert lokalt. Omfattende tiltak ble implementert som respons.
07.08.20	Oslo, Vestre Aker Antall smittet av Covid-19 grunnet festene i bydel Vestre Aker er nå til sammen 53, hvorav 38 hadde vært på festene og 15 var nærkontakter av disse. 5 av tilfellene er bosatt i Bergen og 4 i Bærum.	53 tilfeller, over 200 nærkontakter ble identifisert.	Håndtert lokalt. FHI har hatt jevnlig kontakt med smittevernkortoret i bydel Vestre Aker og de affiserte kommunene.
31.07.20	Haugesund/Sveio/Askøy 20+ positive tilfeller fra samme familie/omgangskrets tilknyttet positivt Covid-19-tilfelle der det er mistanke om utenlands smittested.	Ca 25 tilfeller, 50 + personer var i karantene.	Kommuneoverlegene i de tre kommunene samarbeider om håndtering.
25.06.20	Sagdalen skole, Lillestrøm Utbrudd tilknyttet en barneskole. 40 tilfeller (9 ansatte, 16 elever og 15 nærkontakter).	40 tilfeller	Håndtert lokalt.